

KATAKAL

Ročník V.

28. 4. 2024

Číslo: 21

PIATA VEĽKONOČNÁ NEDEĽA

R.: Tebe, Pane, patrí moja chvála vo veľkom zhromaždení.

In 15, 1 - 8

Ježiš povedal svojim učeníkom: „Ja som pravý vinič a môj Otec je vinohradník. On každú ratolesť, ktorá na mne neprináša ovocie, odrezáva, a každú, ktorá ovocie prináša, čistí, aby prinášala viac ovocia.

Vy ste už čistí pre slovo, ktoré som vám povedal.

Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne.

Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia; lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť.

Ak niekto neostane vo mne, vyhodí ho von ako ratolesť a uschne. Potom ich pozbierajú, hodia ich do ohňa a zhoria.

Ak ostanete vo mne a moje slová ostanú vo vás, proste, o čo chcete, a splní sa vám to.

Môj Otec je oslávený tým, že prinášate veľa ovocia a stanete sa mojimi učeníkmi.“

Nasledujúce tri nedele vyberá rímsky obrad pre liturgiu slova tri úryvky z Ježišovej rozlúčkovej reči. Tým poukazuje na blížiaci sa sviatok Turíc. Dve nedele sa bude čítať väčšia časť 15. kapitoly, ktorá tvorí centrálnu časť reči. Predposledná nedeľa veľkonočného obdobia nám ponúkne úryvok zo záverečnej časti reči, ktorú poznáme ako „Veľkňazská modlitba.“

Ježišovo vyhlásenie „Ja som pravý vinič“ poukazuje na obraz, ktorý dominuje. Obrazy viniča, ratolestí, vinice a vinohradníka však v skutočnosti slúžia ako nástroje pre hlavnú tému oddielu, ktorý možno vyjadriť slovesom „ostávať.“ Ježiš cez obrazy z vinárskeho prostredia najprv predstavuje, čo znamená „ostávať v ňom“ a potom, aké následky takéto „ostávanie“ alebo „neostávanie“ spôsobujú.

Čo sa týka samotného použitia obrazov z vinohradníctva, odborníci ponúkajú dve základné interpretácie. Prvou je, že Ježiš v tejto reči priamo naráža na starozákonnú tradíciu a narába s ňou na spôsob mašalu (biblický pojem označujúci starozákonný výrok, či príslovie). U rabínov to bola bežná prax. Motívy vinice bohato ponúka najmä prorocká a múdroslovná tradícia.

Známe je napr. podobenstvo o vinici z knihy Izaiáša z piatej kapitoly. Pri spomenutej technike si učiteľ vybral nejakú pasáž a veľmi voľne ju spracoval pre svoje aktuálne potreby.

Druhá čas biblistov však tvrdí, že evanjelista nemal v úmysle takýto prístup. Podľa nich Ježiš použil obrazy z bežného života bez odkazu na Starý zákon. Každopádne, výsledkom je pôsobivé prirovnanie toho, čo znamená „ostávať“ v Ježišovi. Prvá časť našej perikopy prisudzuje každému svoju úlohu a postavenie vo vinici. Ježiš je vinič, učeníci ratolesti a vinohradníkom je Otec. Úlohou učeníkov v tomto vzťahu, „ostávania“ s Ježišom je prinášať ovocie, úlohou Ježiša živiť a podporovať ratolesti (učeníkov) a úlohou Otca je tieto ratolesti čistiť resp. odrezávať z viniča. Kritériom, či niekto bude alebo nebude „odrezaný“ je prinášanie ovocia.

Ak teda chce „ratolesť“ ostať na viniči, musí prinášať ovocie. Lenže to nedokáže sama od seba. Túto schopnosť má práve od viniča. Druhá časť úryvku naznačuje, že byť ratolesťou a „ostávať“ v Ježišovi, nie je úplne to isté.

Prvá časť totiž hovorila o prípade, keď ratolesť neprináša ovocie. Taká ratolesť teda neostávala v Ježišovi. („Ak niekto neostane vo mne, vyhodia ho von ako ratolesť a uschne.“ Povedané inak: nemožno byť Ježišovým učeníkom a neostávať v ňom. Takýto protichodný prístup následne u učeníka/ratolesti vyvoláva neschopnosť prinášať ovocie a následné odrezanie, uschnutie a spálenie v ohni. Slová „bezo mňa nemôžete nič urobiť“ a „proste, o čo chcete a splní sa vám to“ následne potvrdzujú nevyhnutnú aktivitu (prinášanie plodov) učeníkov (ratolestí) a ich závislosť na ostávaní v Ježišovi.

Text nám teda hovorí, že „ostávanie v Ježišovi“ je omnoho dôležitejšie ako byť ratolesťou. Pre ratolesť je to doslova životne dôležité.

Čo však znamená samotné „ostávanie“? „Ostaňte v mojej láske! ... Ak budete zachovávať moje prikázania, ostanete v mojej láske, ... Aby ste sa milovali navzájom, ako som ja miloval vás.“